

KONKURENCES PADOME

Brīvības ielā 55, Rīgā, LV-1010 ♦ tālr. 67282865 ♦ fakss 67242141 ♦ e-pasts: konkurence@kp.gov.lv

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. 1

2011.gada 5.janvārī

(Prot. Nr.1, 3.§)

Par lietas neierosināšanu

Par AS „PKL Flote”

2010.gada 6.decembra iesniegumu par Rīgas brīvdostas pārvaldes dominējošā stāvokļa ļauņprātīgu izmantošanu

Konkurences padome 2010.gada 6.decembrī saņēma AS „PKL Flote” (turpmāk – Iesniedzējs) iesniegumu Nr.539/12-10i par Rīgas brīvdostas pārvaldes (turpmāk – RBP) dominējošā stāvokļa ļauņprātīgu izmantošanu (turpmāk – Iesniegums).

Līgums par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvdostā Nr.B-2/03 starp RBP un Iesniedzēju ir noslēgts 2003.gada 26.septembrī – sākotnēji ar termiņu viens gads. Ar 2005.gada 19.augusta papildus vienošanos Nr.1 Līguma termiņš tika pagarināts vēl uz vienu gadu, bet ar 2006.gada 11.maija papildus vienošanos Nr.2 tas tika pagarināts līdz 2010.gada 31.decembrim.

Iesniedzējs 2010.gada 22.jūnijā lūdza RBP pagarināt Līgumu par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvdostā uz piecu gadu termiņu, nosakot Līguma termiņu līdz 2015.gada 31.decembrim. Iesniedzējs norādījis, ka piecu gadu termiņa pagarinājums nepieciešams tādēļ, lai Iesniedzējs varētu plānot savu komercdarbību un attiecīgi lemt par turpmāku līdzekļu ieguldīšanu šajā komercdarbības veidā, kā arī vadoties no Līguma iepriekšējā termiņa. Iesniedzējs norāda, ka papildus iepriekš minētajai vēstulei, vērsies pie RBP vēl ar trim iesniegumiem, lūdzot izskatīt jautājumu par darbības pagarināšanu.

Iesniedzējs 2010.gada 29.novembrī no RBP saņēmis 2010.gada 25.novembra vēstuli Nr.1-12/1918, ar kuru RBP sniedz atbildi uz Iesniedzēja četriem iesniegumiem un RBP norāda, ka RBP 2010.gada 11.novembra valdes sēdē nolēma nepieņemt pagarināt 2003.gada 26.septembra līguma Nr.B-2/03 termiņu par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvdostā ar Iesniedzēju.

Iesniedzējs norāda, ka konkrētajā tirgū – velkoņu pakalpojumu tirgus - Rīgas brīvdostā šobrīd darbojas divi tirgus dalībnieki – Iesniedzējs un SIA

„RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”, kuras vienīgais dalībnieks ir Rīgas brīvostas pārvalde. No iepriekš minētā, konstatējams, ka RBP 2010.gada 25.novembra vēstule Nr.1-12/1918, ar kuru Iesniedzējs tiek informēts par Rīgas brīvostas valdes 2010.gada 11.novembra lēmumu nepagarināt līgumu ar Iesniedzēju, ir vērsts uz SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” vienīgā konkurenta – Iesniedzēja izslēgšanu no konkrētā tirgus, tādējādi nodrošinot SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” monopola stāvokli Rīgas brīvostā velkoņu pakalpojumu tirgū.

Iesniedzējs norāda, ka tā ieskatā ir aizskartas tā tiesības un tiesiskās intereses un ir pārkāpts Konkurences likuma 13.pants (ģenerālklausula), kā arī Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkts, kas izpaužas kā atteikšanās slēgt darījumu (līgumu, lai Iesniedzējs saglabātu tiesības veikt komercdarbību) bez objektīvi attaisnojoša iemesla. Tāpat Iesniedzējs uzskata, ka RBP darbības satur Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpumu, jo velkoņu tirgus ierobežošana notiek bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam.

Iesniedzējs Konkurences padomei lūdz:

1) ierosināt lietu pret RBP par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas, 13.panta pirmās daļas 1.un 2.punktā noteikto aizlieguma pārkāpumu;

2) pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu lietā, uzliekot RBP par pienākumu nekavējoties atļaut Iesniedzējam sniegt velkoņu pakalpojumus RBP līdz brīdim, kad Konkurences padomes galīgais lēmums lietā ir kļuvis neapstrīdams;

3) lai novērstu pārkāpumu un izbeigtu no tā izrietošās konkurenci nelabvēlīgās sekas, piemērot RBP tiesisko pienākumu.

Konkurences padome 2010.gada 14.decembrī pieprasīja papildus informāciju no RBP (vēstule Nr.2648) un no SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” (vēstule Nr.2649).

AS „PKL Flote” reģistrēta komercreģistrā ar reģistrācijas Nr. 40003643581, juridiskā adrese: Tvaika iela 37a, Rīga, LV-1034.

Rīgas brīvostas pārvalde reģistrēta Valsts ieņēmumu dienestā ar reģistrācijas Nr.90000512408, juridiskā adrese: Saivas iela 40, Rīga, LV-1030.

Izvērtējot Iesniegumā ietvertu un papildus iegūto informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. Rīgas brīvostas darbības regulējums

Saskaņā ar Rīgas brīvostas likuma 5.pantu Rīgas brīvostas pārvaldīšanu veic Rīgas ostas pārvalde, kuras kompetenci nosaka Rīgas brīvostas likums, Likums par ostām, Rīgas domes 06.04.2004. nolikums Nr.95 „Rīgas brīvostas pārvaldes nolikums” (turpmāk – RBP nolikums) un Rīgas brīvostas noteikumi, kas reglamentē Rīgas brīvostas iekšējo režīmu. Saskaņā ar Likuma par ostām 7.panta pirmo daļu Rīgas ostas pārvalde ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona. Rīgas brīvostas pārvaldes nolikuma 1.1.punkts arī nosaka, ka: „Rīgas

brīvostas pārvalde ir atvasināta publisko tiesību juridiskā persona, kuru izveido Rīgas dome Latvijas Republikas likumā „Likums Par ostām” noteiktajā kārtībā un kurai saskaņā ar likumu piešķirta autonoma kompetence, kas ietver arī sava budžeta veidošanu un apstiprināšanu. Likuma par ostām 7.panta otrā daļa nosaka ostu pārvalžu funkcijas, kuras tās veic kā publisko tiesību subjekts. Savukārt Likuma par ostām 7.panta trešā daļa nosaka funkcijas, kuras tās veic kā privāto tiesību subjekts. No Likuma par ostām 7.panta trešās daļas izriet, ka ostas pārvalde, veicot ostas pakalpojumu pieprasījuma un piedāvājuma izpēti, izstrādājot un apstiprinot finanšu līdzekļu izlietojuma tāmes projektu nākamajam kalendārajam gadam un turpmākajiem pieciem gadiem, organizējot ostas izbūvi, nodrošināt tās īpašumā esošās vai valdījumā nodotās infrastruktūras uzturēšanu un attīstību, slēdzot līgumus ar komercsabiedrībām par to darbību ostā u.c., lai nodrošinātu un pilnveidotu ostas infrastruktūru un pakalpojumu kompleksu atbilstoši ostas pārvaldes nolikumam un ostas attīstības programmai, darbojas kā privāto tiesību subjekts. Tā paša likuma 18.panta pirmā daļa nosaka, ka „komercdarbība ostā notiek saskaņā ar spēkā esošajiem likumiem un citiem normatīvajiem aktiem, ostas noteikumiem, un pamatojoties uz ostas pārvaldes un attiecīgā uzņēmēja noslēgto līgumu (...)”.

2. Konkrētie tirgi

No pirmajā punktā minētā un no Konkurences padomes 2009.gada 24.marta lēmumā Nr.E02-8 jau secinātā izriet, ka Rīgas brīvostas pārvalde darbojas ostas apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) tirgū.

Vērtējot velkoņu pakalpojumus, Konkurences padome ir konstatējusi¹, ka velkoņu pakalpojumi aptver galvenokārt kuģu ievilkšanu ostā un izvilkšanu no ostas, kuģu pietauvošanu un attauvošanu, kā arī citus darbus. Tādējādi konkrētās preces tirgus ir velkoņu pakalpojumi, kas aptver visus iepriekš minētos pakalpojumus, kuros var tikt izmantots velkonis. Vienlaicīgi tika konstatēts, ka Latvijas ostas veido atsevišķus konkrētos ģeogrāfiskos tirgus, jo velkoņu pārvietošana no vienas ostas uz otru ir saistīta ar ievērojamiem zaudējumiem un nav ekonomiski pamatota. Tādējādi Rīgas brīvostas infrastruktūra nav aizvietojama ar citu ostu infrastruktūru.

Ar Konkurences padomes lēmumu tika noteikti divi konkrētie tirgi - Rīgas brīvostas apsaimniekošanas tirgus un velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā. Rīgas brīvostas apsaimniekošanas (pārvaldīšanas) tirgus un velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā ir saistīti tirgi, jo velkoņu pakalpojumu sniegšana bez ostas infrastruktūras nav iespējama. Attiecīgi Rīgas brīvostas pārvalde, būdama dominējošā stāvoklī Rīgas brīvostas apsaimniekošanas tirgū, spēj būtiski ietekmēt tirgus dalībnieku saimniecisko darbību un konkurenci ar Rīgas brīvostas apsaimniekošanu saistītajos konkrētajos tirgos. Konkrētais tirgus, kurā izvērtēta Rīgas brīvostas pārvaldes rīcības ietekme uz konkurenci, ir *velkoņu pakalpojumu tirgus Rīgas brīvostā*.²

3. Dominējošais stāvoklis konkrētajā tirgū

¹ Konkurences padomes 27.06.2007. lēmums Nr.80 „Par SIA „Ostas flotes” un SIA „PKL” 16.02.2007. ziņojums par apvienošanu”, publicēts Latvijas Vēstnesī 05.07.2007. (Nr.107 (3683))

² Konkurences padomes 2009.gada 24.marta lēmums Nr.E02-8 Par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas un 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteikto aizliegumu pārkāpumu Rīgas brīvostas pārvaldes darbībā, pieejams: http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2009/DE02-008_2403.pdf

Kā konstatēts lēmuma 1.punktā, RBP kā tirgus dalībnieks saskaņā ar normatīvo regulējumu atrodas ekonomiskā izņēmuma stāvoklī ostas apsaimniekošanas tirgū Rīgas brīvastā, kas norāda, ka RBP šajā tirgū ir dominējošā stāvoklī un uz to attiecas Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktais dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums.

Konkurences padome iepriekšējā lēmumā³ ir konstatējusi, ka dominējošā stāvoklī esoša tirgus dalībnieka, kuram pieder neaizvietoājama infrastruktūra un kurš vienlaicīgi arī pats to izmanto saimnieciskajai darbībai, atteikums tirgus dalībniekam, ar kuru tam ir līgumattiecības, atbilstoši iepriekš norādītajam aizliegumam var izpausties arī kā tādu nosacījumu izvirzīšana, kas ir mazāk labvēlīgi nekā tie, kādus tas izvirza saviem pakalpojumiem konkrētajā tirgū. Tādā veidā dominējošā stāvoklī esošs tirgus dalībnieks attiecīgajā tirgū diskriminē citus tirgus dalībniekus par labu paša sniegtajam pakalpojumam, aizsargājot vai stiprinot savas pozīcijas saistītajā tirgū.

Dominējoša stāvoklī esošam tirgus dalībniekam (neatkarīgi no tā, kādā veidā šis stāvoklis izveidojies) ir īpaša atbildība par to, lai tas ar savu darbību nekavētu, neierobežotu un nedeformētu konkurenci nevienā konkrētajā tirgū. No Likuma par ostām 18.panta izriet, ka Rīgas brīvastā pieejamie pakalpojumi var tikt uzticēti veikt komercsabiedrībām. Līdz ar to situācijā, kad Rīgas brīvastas pārvalde sniedz pakalpojumu tajā jomā, kuru pati regulē, slēdzot līgumus ar komercsabiedrībām, tai ir iespēja un var būt saimnieciska interese, izmantojot dominējošo stāvokli ostas apsaimniekošanas tirgū, sev piemērot labvēlīgākus vai izdevīgākus nosacījumus nekā konkurentam velkoņa pakalpojuma sniegšanas tirgū.

Konkurences padome konstatēja, ka SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” vienīgais dalībnieks ir RBP, kas faktiski norāda uz to, ka RBP ir nodibinājusi RBP meitas komercsabiedrību - SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”. Pamatojoties uz iepriekš minēto, SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” ir saistoši Konkurences likuma 13.pantā minēto pārkāpumu aizliegumi un šāda situācija uzliek gan RBP, gan SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” īpašus pienākumus, izmantojot savu „ekskluzīvo” t.i., dominējošo, stāvokli. Iesnieguma izvērtēšanas brīdī apstākļi, uz kuriem balstoties iepriekš konstatēts RBP dominējošais stāvoklis, nav mainījušies.

4. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulā noteikto aizliegumu pārkāpums

Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausula nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts jebkāda veidā ļaunprātīgi to izmantot Latvijas teritorijā.

4.1. Iesniedzēja viedoklis

Iesniegumā ietvertie iebildumi pēc būtības ir par Rīgas brīvastas valdes 11.11.2010. lēmumu nepagarināt līgumu ar Iesniedzēju, kas vērsts uz SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” vienīgā konkurenta izslēgšanu no konkrētā tirgus, nodrošinot SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” monopola stāvokli Rīgas ostā velkoņu pakalpojumu tirgū.

4.2. Konkurences padomes secinājumi

³ Skatīt 2.parindē norādīto lēmumu

Iesniegumā nav ietverti, kādi īpaši fakti, kas nav aptverti ar Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1. – 5.punktā noteikto dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izpausmes veidu sarakstu. Konkurences padome uzskata, ka nav pamata ierosināt lietu un vērtēt vai Iesniegumā ietvertā informācija atbilst Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulas iespējamā pārkāpuma sastāva pazīmēm, ja Iesniedzējs ir iesniedzis informāciju, kas ir vērtējama atbilstoši Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.vai 2.punktā minētajām sastāva pazīmēm un Iesniegumā nav ietverti papildus fakti, kas nav aptverti ar jau minētajām tiesību normām.

5. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums

Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa 1. punkts nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts atteikt slēgt darījumu ar citu tirgus dalībnieku vai grozīt darījuma noteikumus bez objektīvi attaisnojoša iemesla, tajā skaitā netaisnīga un nepamatota atteikšanās piegādāt preces vai sniegt pakalpojumus.

5.1. Iesniedzēja viedoklis

Iesniegumā norādīts, ka RBP ar savām darbībām un lēmumu [nepagarināt Līguma termiņu] ir pārkāpusi Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktu, kas izpaužas kā atteikšanās slēgt darījumu – līgumu, lai Iesniedzējs saglabātu tiesības veikt komercdarbību [velkoņu pakalpojumu tirgū] bez objektīvi attaisnojoša iemesla. Iesniedzējs uzskata, ka RBP lēmums ir kārtējā Rīgas brīvostas darbība, lai ar prettiesiskām metodēm atbrīvotos no SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” vienīgā konkurenta Rīgas brīvostā – Iesniedzēja, šoreiz ar administratīvu rīkojumu pilnībā izslēdzot Iesniedzēju no velkoņu tirgus, jo RBP lēmums ir prettiesisks, nepamatots un vērsts tikai un vienīgi uz Iesniedzēja izslēgšanu no konkrētā tirgus.

5.2. Papildus iegūtā informācija

RBP 23.12.2010. atbildes vēstulē Nr.3103 Konkurences padomei norāda, ka velkoņu pakalpojumu funkcijas izpildē RBP ir jābūt rīcības brīvībai un tas, vai RBP minēto funkciju pilda pati vai deleģē tās pildīšanu komercsabiedrībai, ir RBP izvēle. Lai nodrošinātu velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā, RBP ir noslēgusi attiecīgu līgumu uz vienu gadu ar SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”, kā arī tiek izskatīts jautājums par analogisku līgumu noslēgšanu ar SIA „Ostas flote” un AS „Rīgas kuģu būvētava”. Tiek norādīts, ka Rīgas brīvostā šobrīd velkoņu pakalpojumus sniedz Iesniedzējs un SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”, ar kurām noslēgti līgumi par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvostā un kuras Rīgas brīvostā neveic nekādu citu komercdarbību.

Konkurences padome 04.01.2011. no Iesniedzēja saņēma papildus informāciju Nr.17, kā arī 05.01.2011. ir saņemta papildus informācija no Iesniedzēja Nr. 36. Iesniedzējs norāda, ka AS „Rīgas kuģu būvētava” velkoņi ORKĀNS un NEČIPORENKO 01.01.2011. kuģim sniedza velkoņu pakalpojumus.

SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” 23.12.2010. atbildes vēstulē Nr.3081 Konkurences padomei norāda, ka tā 29.10.2010. [pēc Iesniedzēja pirmā aicinājuma pagarināt līguma darbības termiņu un pirms RBP paziņoja, ka

nepagarinās līgumu ar Iesniedzēju] ir noslēgusi līgumu par velkoņu pakalpojumiem Rīgas brīvastā ar RBP. Iepriekš minētais līgums neparedz ekskluzīvas tiesības sniegt velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvastā. SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” arī norāda, ka SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” šobrīd nav pieņēmusi lēmumu pirkt vai nomāt velkoņus.

5.3. Konkurences padomes secinājumi

RBP 23.12.2010. atbildē Konkurences padomei norāda, ka tai ir likumā nostiprināta rīcības brīvība.

Līguma slēgšana faktiski ir saistīta ar Iesniedzēja pakalpojuma sniegšanu tikai tik daudz, cik rada tiesības izmantot RBP īpašumu (infrastruktūru) pakalpojumu sniegšanai. Atteiktais līgums neveido finansiālas attiecības un savstarpējas saistības velkoņu pakalpojumu sniegšanā vai infrastruktūras izmantošanā, tas neparedz ne preču, ne pakalpojumu pirkumu starp līgumslēdzējpusēm. RBP ir pienākums nodrošināt, ka ostā šāda veida pakalpojumi tiek sniegti, tajā pašā laikā Likums par ostām, Rīgas brīvastas likums un citi Rīgas brīvastu un RBP regulējošie normatīvie akti neuzliek par pienākumu RBP slēgt līgumus ar komercsabiedrībām par velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvastā. RBP ir rīcības brīvība, kādā veidā nodrošināt velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvastā, t.i. nodrošināt šos pakalpojumus pašai vai slēgt līgumus ar citiem tirgus dalībniekiem. Līdz ar to pie šādiem apstākļiem pats par sevi RBP atteikums slēgt līgumu ar Iesniedzēju par tā darbību Rīgas brīvastā nav uzskatāms par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē. Konkurences padome Iesnieguma izpētes laikā noskaidroja (Lēmuma 5.2.punkts), ka līgumi par komercdarbību (velkoņu pakalpojumu sniegšanu) ostā noslēgti tikai ar Iesniedzēju un SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” un nav iegūta apstiprinoša informācija, ka RBP turpmāk bez sev piederošā uzņēmuma piesaistīs arī citus neatkarīgus tirgus dalībniekus, kas varētu sniegt analogiskus pakalpojumus Rīgas brīvastā Iesniedzēja vietā.

SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” sniegtā atbilde, ka tās līgums ar RBP neparedz ekskluzīvas tiesības sniegt velkoņu pakalpojumus Rīgas brīvastā, neuzliek par pienākumu piesaistīt citus velkoņu pakalpojumu sniedzējus bez SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”, kas ir RBP meitas uzņēmums, tātad viens tirgus dalībnieks ar RBP.

Ciktāl tas attiecas uz kuģu satiksmi Rīgas brīvastā Iesniedzējs norādījis, ka ostas kapteinis ir izdevis rīkojumus, kuri paredz četru jaudīgu velkoņu izmantošanu, apkalpojot noteikta veida kuģus, pie noteiktām piestātnēm. Tomēr tā kā RBP ar likumu ir dota rīcības brīvība, izvēloties ostas pakalpojumu, t.sk. šo pakalpojumu drošības, nodrošināšanas veidus, Konkurences padomei nav pamata uzskatīt, ka pati par sevi RBP rīcība, neslēdzot līgumu ar Iesniedzēju, var apdraudēt kuģošanas drošību. Kā tas izriet no Likuma par ostām 17.panta otrās daļas, ostas kapteinis kā RBP amatpersona ir atbildīgs par kuģošanas drošības nodrošināšanu ostā.

No lietas materiāliem kopumā Konkurences padomes secina, ka RBP savu atteikumu pagarināt līgumu ar Iesniedzēju pamato ar tās kā atvasinātas publisko

tiesību juridiskās personas rīcības brīvību. Līgums ar Iesniedzēju par tā darbību Rīgas brīvostā ir civiltiesiska rakstura un, ja līgumam par velkoņu pakalpojumu sniegšanu ir noteikts termiņš, līgumslēdzēji var pamatoti pieņemt, ka termiņš var arī netikt pagarināts. Likumdevējs Rīgas brīvostas likuma 14.panta trešajā daļā ir tieši noteicis, ka *visus strīdus par līguma slēgšanu ar komercsabiedrībām par darbību Brīvostas teritorijā saskaņā ar Likuma par ostām 7.panta trešās daļas 7.punktu izskata tiesa Civilprocesa likuma noteiktajā kārtībā*. Līdz ar to likumdevējs ir noteicis īpašu šādu strīdu izskatīšanas kārtību, kuru arī Iesniedzējs var izmantot savu aizskarto interešu aizsardzībai.

Iesnieguma izpētes laikā ir saņemta Iesniedzēja sniegta informācija, ka AS „Rīgas kuģu būvētava” velkoņi 01.01.2011. faktiski ir snieguši velkoņu pakalpojumus ostā Rīgas brīvostā ienākušajiem kuģiem, tomēr Konkurences padomes rīcībā nav informācijas par iespējamiem līgumiem, kas būtu noslēgti starp RBP un kādu citu komercsabiedrību, kas veic Rīgas brīvostā velkoņu pakalpojumu sniegšanu. Kā to, pamatojoties uz Likuma par ostām 18.panta pirmo daļu, konstatējusi Konkurences padome, komercdarbība Rīgas brīvostā bez līguma noslēgšanas ar RBP pati par sevi nav atļauta⁴. RBP kompetencē atbilstoši Likuma par ostām 7.panta otrās daļas 5.punktam ir *kontrolēt ostas komercsabiedrību darbību atbilstību likumiem, Ministru kabineta normatīvajiem aktiem un attiecīgās ostas pārvaldes nolikumiem*.

Apkopojot iepriekš minētos apsvērumus, RBP ir tiesības atteikt slēgt līgumu ar Iesniedzēju par tā darbību Rīgas brīvostā, ja RBP pati nodrošina velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā, neslēdzot līgumus ar neatkarīgām komercsabiedrībām par to darbību (velkoņu pakalpojumu sniegšanu) ostā, kā tas konstatēts konkrētajā gadījumā, vai ja pastāv citi objektīvi attaisnojoši apstākļi, kas ir pamatā līguma neslēgšanai ar Iesniedzēju. Šajā gadījumā RBP rīcība nav uzskatāma par dominējošā stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta izpratnē.

Ja RBP konstatēs, ka, lai nodrošinātu vai uzlabotu velkoņu pakalpojumu sniegšanu Rīgas brīvostā, ienākušajiem kuģiem nepieciešams slēgt līgumus ar neatkarīgām komercsabiedrībām, kas sniedz velkoņu pakalpojumus, Konkurences padomes ieskatā, lai nepārkāptu Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteikto aizliegumu, RBP ir pienākums un uz to gulstas īpaša atbildība par atklātas, godīgas un nediskriminējošas procedūras nodrošināšanu, izvēloties konkrēto velkoņu pakalpojuma sniedzēju Rīgas brīvostā, kas atteikuma gadījumā ļautu pārbaudīt atteikuma pamatotību. Gadījumā, ja pretendenta izvēle nav balstīta uz šādu procedūru un nav objektīva un ekonomiski pamatota, Konkurences padome var izvērtēt RBP rīcības atbilstību Konkurences likuma 13.panta pirmajā daļā noteiktajam aizliegumam.

6. Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpums

Konkurences likuma 13.panta pirmā daļa 2.punkts nosaka, ka jebkuram tirgus dalībniekam, kas atrodas dominējošā stāvoklī, ir aizliegts ierobežot

---

⁴ Konkurences padomes 02.12.2010. lēmuma Nr.88 5.punkts, http://www.kp.gov.lv/uploaded_files/2010/D088_0212.pdf

ražošanas vai realizācijas apjomu, tirgu vai tehnisko attīstību bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam.

6.1. Iesniedzēja viedoklis

Iesniegumā norādīts, ka RBP darbības satur Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpumu, jo velkoņu tirgus ierobežošana notiek bez objektīvi attaisnojoša iemesla par sliktu patērētājam. Iesniedzējs norāda, ka tā kā SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE” rīcībā ir nepietiekošs skaits velkoņu, tad tas var novest pie kuģu izmaksu kāpuma, jo tiem būs nepieciešams ilgāk uzturēties pie piestātnes, kas rada papildus izdevumus. Gadījumā, ja kaut viens no RBP [no SIA „RĪGAS BRĪVOSTAS FLOTE”] velkoņiem sabojātos vai citu iemeslu dēļ nevarētu sniegt pakalpojumus, Rīgas osta faktiski paliktu bez velkoņu pakalpojumiem un tiem klientiem, kam tie būtu nepieciešami, tos nevarētu nodrošināt. Bez tam ostas kapteinis ir izdevis rīkojumus, ka atsevišķās piestātnēs kuģus nepieciešams apkalpot ar četriem jaudīgiem velkoņiem, kas bez Iesniedzēja neesot iespējams.

6.2. Konkurences padomes secinājumi

Konkurences padome uzskata, ka šajā konkrētajā gadījumā jautājums par Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkta iespējamu pārkāpumu – par tehniskās attīstības ierobežošanu jeb pakalpojumu apjoma samazinājumu – ir skatāms pakārtoti un izrietoši no Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā iespējamā pārkāpuma. Jautājums par tehniskās attīstības ierobežošanu nav skatāms kā atsevišķs, patstāvīgs iespējamais pārkāpums, bet gan vienīgi kā sekas RBP iespējamam Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punkta pārkāpumam. Tā kā RBP rīcībā nav konstatētas Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 1.punktā noteiktā pārkāpuma pazīmes, nav konstatējams arī Konkurences likuma 13.panta pirmās daļas 2.punkta pārkāpums. Turklāt attiecībā uz Iesniegumā norādītajiem iebildumiem par iespējamo nepamatoto kuģu dīkstāvi un palielinātajām piestātņu nomas maksām un izdevumiem, kas rodas saistībā ar kravu nenogādāšanu noteiktajā termiņā, Iesniedzējs nav pamatoti ieinteresētā persona.

7. Lūgums par pagaidu noregulējuma piemērošanu

Iesniedzējs lūdz pieņemt Konkurences likuma 30.pantā paredzēto lēmumu par pagaidu noregulējumu lietā, uzliekot RBP par pienākumu nekavējoties atļaut Iesniedzējam sniegt velkoņu pakalpojumus RBP līdz brīdim, kad Konkurences padomes galīgais lēmums lietā ir kļuvis neapstrīdams.

Konkurences padome iepriekšējās lietās⁵ RBP rīcību attiecībā pret Iesniedzēju ir vērtējusi saskaņā ar Konkurences likumu. Arī Iesniedzējs Iesnieguma lūgumu daļā lūdz vērtēt RBP rīcību saskaņā ar Konkurences likumu. RBP atrodas dominējošā stāvoklī ģeogrāfiskajā tirgū Rīgas Brīvostas teritorijā un arī Iesniegumā norādīts, ka iespējamais pārkāpums veikts un izpaužas šajā konkrētajā tirgū. Saskaņā ar iepriekšējo Konkurences padomes praksi RBP rīcībai ostas teritorijā attiecībā pret velkoņu pakalpojumu sniedzēju nav ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm. Turklāt, kā konstatēts lēmuma 5.3. un 6.2.punktā, pie noskaidrotajiem apstākļiem RBP darbības pēc to būtības nav saskatāms dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas pārkāpums.

⁵ Skatīt 2.parindē norādīto lēmumu

Iesniedzējs nav uzskatāms arī par pamatoti ieinteresēto personu iespējamā konkurences tiesību pārkāpumā, ciktāl tas skar velkoņu pakalpojumu saņēmējus.

Konkurences padome ir tiesīga lemta par pagaidu noregulējuma piemērošanu atbilstoši Konkurences likuma 30.pantam tikai gadījumos, kad Konkurences padomes rīcībā ir pierādījumi, kas liecina par Eiropas Savienības konkurences tiesību pārkāpumu.

Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, Iesniedzēja lūgums pieņemt lēmumu par pagaidu noregulējumu Iesniegumā norādītās RBP rīcības sakarā ir noraidāms.

Pamatojoties uz Konkurences likuma 23.panta ceturto prim daļu Konkurences padome neierosina lietu, ja iesniegumā ietvertā un nepieciešamības gadījumā papildus iegūtā informācija nesatur ziņas par nodarījumu, kam ir šā likuma pārkāpuma sastāva pazīmes.

Pamatojoties uz iepriekšminēto un Konkurences likuma 8.panta pirmās daļas 1.punktu, 13.panta pirmās daļas ģenerālklausulu, 1. un 2.punktu, 23.panta trešās daļas 3.punktu un 23.panta ceturto prim daļu, Konkurences padome

n o l ē m a:

- 1) neierosināt lietu uz AS „PKL Flote” 2010.gada 6.decembra Nr.539/12-10i pamata;
- 2) noraidīt Iesniedzēja lūgumu par pagaidu noregulējuma piemērošanu.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8.panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I.Jaunzeme